

Αμμόχωστος: Ιστορία και Θρύλος στα βάθη των αιώνων

Αναφορά από το
ΔΡΑ Κ. Χατζηϊωάννου

Του Αλ. Κωνή

Στη διάρκεια του Α΄ Ιατρικού Συνεδρίου που διοργάνωσε ο Ιατρικός Σύλλογος «Γαληνός» Αμμοχώστου στις 18 και 19 Μαρτίου 1989 στη Λάρνακα, μίλησε ο δρ. Κυριάκος Χ΄ Ιωάννου Αντεπιτελλών Μέλος Ακαδημίας Αθηνών, με θέμα «Αμμόχωστος, Ιστορία και θρύλος διά μέσου των αιώνων.»

Αναπτύσσοντας το θέμα του ανέφερε ότι στην Ανατολική αυτή περιοχή της Κύπρου ακμάσανε διαδοχικά οι πιο μεγάλες πόλεις του νησιού. Η Αλάσια που ήκμασε από τον 16ο αιώνα ως τον 11ο π.Χ. αιώνα. Αργότερα η Σαλαμίνα η ελληνικότετη πολιτεία από το 12ο π.Χ. αιώνα ως τον 10ο μ.Χ. και η Αμμόχωστος από το 12ο αιώνα μ.Χ. που μαζί με τη νέα πόλη του Βαρωσιού ζουν μέχρι σήμερα.

Η Αμμόχωστος, συνέχισε ο δρ. Χ΄ Ιωάννου ονομάσθηκε έτσι γιατί πρωτύτερα στην ίδια θέση υπηρχε μια πόλη που λεγόταν «Αρσινόη» και την είχε κτίσει το 270 π.Χ. ο Πτολεμαίος ο Φιλάδελφος. Αυτή η πολιτεία αργότερα εγκαταλείφθηκε από τους κατοίκους της, οι οποίοι εγκαταστάθηκαν στη Σαλαμίνα κι έτσι ερειπωμένη καθώς έμεινε η πόλη, χώθηκε στην άμμο, κι έμεινε στη μνήμη των κατοίκων της περιοχής, ως πολιτεία Αμμόχωστος, δηλαδή αμμοχωσμένη. Αλλά τον 10ο αιώνα μ.Χ. μετά που ο Νικηφόρος Φωκάς απάλλαξε την Κύπρο από τους Άραβες οι κάτοικοι της Σαλαμίνας εγκαταστάθηκαν σ' αυτή την ερειπωμένη Αμμόχωστο, που είχε καλύτερο λιμάνι από εκείνο της Σαλαμίνας που ερημώθηκε από τις αραβικές επιδρομές τους σεισμούς και τις προσχώσεις του Πεδιαίου ποταμού.

Όταν οι Λουζινιανοί αγόρασαν την Κύπρο, από το Ριχάρδο το Λεοντόκαρδο το 1191, την οχύρωσαν με θαριά τείχη, πύργους και προμαχώνες και την κατέστησαν

πανίσχυρη πολιτεία, εδώ έκτισαν και τον ωραίο, Γοτθικού ρυθμού ναό τους, του Αγίου Νικολάου, που εμείς τον ονομάσαμε Αγία Σοφιά, και εδώ οι Λουζινιανοί, αφού στέφονταν ρηγάδες της Κύπρου στη Λευκωσία, έρχονταν και στέφονταν σ' αυτό το ναό, με πολλή μεγαλοπρέπεια, ρηγάδες της Ιερουσαλήμ.

Συνεχίζοντας ο δρ. Χ΄ Ιωάννου είπε ότι μετά το 1261 που η πόλη Άκρα, στα παράλια της Παλαιστίνης, έπεσε στα χέρια των Μαμελούκων Τούρκων, η Αμμοχώστος απέκτησε όλη την εμπορική κίνηση της Μεσογείου, που ερχόταν από την Ανατολή προς τη Δύση, κι ανέθηκε στην κορυφή όλων των εμπορικών πόλεων της θαλάσσιας αυτής περιοχής. Η Τρόις η Αττάλεια και η Σμύρνη δεν μπορούσαν να συγκριθούν μαζί της. Η Αμμόχωστος μοιραζόταν με την Κωνσταντινούπολη και την Αλεξάνδρεια, την αδιαφιλονίκητη υπεροχή στο εμπόριο που ερχόταν από την Ανατολή. Ούτε η Βενετία ούτε η Γένοβα μπορούσαν να καυχούνται, πως είχαν πλουσιότερους εμπόρους, καλύτερες αγορές, περισσότερες ποσότητες προϊόντων απ' όλες τις χώρες του τότε γνωστού κόσμου.

Με αυτά τα τεράστια πλούτη, συνέχισε ο ομιλητής μ' αυτήν την πληθωρική εμπορική κίνηση, η Αμμόχωστος φάνταζε στα μάτια όλων όσων την έβλεπαν, σαν μια πολιτεία απόρρητη και πανάρχαια, και σαν τέτοια πέρασε στους θρύλους του κυπριακού λαού και τραγουδήθηκε στα εκατό λόγια της Αγάπης, που λεν:

«Παφής εχτίστ' η Τζιβωτός τζαι θεμελιώ-
θην κόσμος τζι' εχτίστην το τετράποδον
όπου κρατεί τον κόσμον, εχτίστην τζι η
Αγιά Σοφκιά, της Τζύπρου το ρηάτον, τζι'
εχτίστην τζι' η Αμμόχωστος με το Κωνσταν-